

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-10-193S

СИЛАБУС	УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ І КУЛЬТУРА	
SYLLABUS	UKRAINIAN STATEHOOD AND CULTURE	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK2	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) bachelor`s (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	12	Інформаційні технології Information technology
Спеціальність Field of Study	122	Комп`ютерні науки Computer science
Освітня програма Degree Programme	Комп`ютерні науки Computer science	

Силабус навчальної дисципліни «Українська державність і культура» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерні науки», за спеціальністю 122 «Комп'ютерні науки» в галузі знань 12 «Інформаційні технології». Рівне. НУВГП. 2024. 18 с.

ОПП на сайті університету: [ОПП КН бакалавр 2021.pdf \(nuwm.edu.ua\)](#)

Розробники силабусу:

Крупка Олександр Володимирович, к. і. н., доцент кафедри журналістики та українознавства

Сахнюк Віта Володимирівна, доктор філософії з права, старша викладачка кафедри правових природоохоронних дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри журналістики та українознавства

Протокол №9 від «20» лютого 2024 року

Завідувач кафедри: *Малевиц Леся Дмитрівна*, к. філол. н., доцентка

Силабус схвалений на засіданні кафедри правових природоохоронних дисциплін

Протокол №12 від «7» червня 2024 року

В.о. завідувача кафедри: *Швець Оксана Михайлівна*, к.ю.н., доцентка

Керівник (гарант) ОП: *Іванчук Наталія Віталіївна*, к.т.н., доцентка

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ КІТІ

Протокол №9 від «30» серпня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ КІТІ: *Мартинюк Петро Миколайович*, д.т.н., професор, директор ННІ КІТІ

Секретар ради: *Демчук Олена Станіславівна*, к.т.н., доцентка

© Крупка О.В.,
© Сахнюк В.В.,
© НУВГП, 2024

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Комп'ютерні науки
Спеціальність	Комп'ютерні науки
Рік навчання, семестр	I, 2 семестр
Кількість кредитів	4
Лекції:	34 год./ 2 год
Практичні заняття:	28 год. / 10 год

Самостійна робота:	58 год. / 108 год
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна / заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор	Крупка Олександр Володимирович, кандидат історичних наук, доцент кафедри журналістики та українознавства
Вікіситет	Крупка Олександр Володимирович — Вікіситет (nuwm.edu.ua)
ORCID	ORCID ID 0000-0002-3963-7290
Канали комунікації	o.v.krupka@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE
Лектор	Сахнюк Віта Володимирівна, доктор філософії з права, старша викладачка кафедри правових природоохоронних дисциплін
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сахнюк Віта Володимирівна

ORCID	ORCID ID 0000-0001-5531-024X
Канали комунікації	v.v.sakhniuk@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Українська державність та культура» – складова ОП, спрямована на досягнення визначених результатів навчання, щодо якої встановлено залік як форму підсумкового контролю та визначено 4 кредити ЄКТС. Назва ОК вказується відповідно до освітньої програми.

Важливою ознакою сучасного кваліфікованого спеціаліста та свідомого громадянина України є розуміння історичних витоків українського народу, розвитку державності на його території, особливостей культури, конституційних прав і свобод громадян. Війна за незалежність проти імперських зазіхань РФ посилює значення історичних знань, адже один із фронтів цього протистояння проходить в інформаційній, ідеологічній, духовно-культурній сферах, від наслідків якого залежить не тільки сьогодення, а й майбутнє України як суспільства вільних людей і незалежної держави. Тому вивчення навчальної дисципліни «Українська державність і культура» є важливим і необхідним інструментом захисту державних інтересів в інформаційній царині та дієвим засобом впливу на формування національної свідомості студентської молоді.

Дисципліна розглядає актуальні для сьогодення питання, а саме:

- формування українського народу;
- державотворчі процеси на українських землях;
- становлення української нації;
- формування української національної культури;
- роль і місце української держави та культури в європейському цивілізаційному просторі;
- утвердження України як правової демократичної держави;
- конституційні права і обов'язки громадян України.

Державність у рамках дисципліни аналізується як комплекс інститутів політики, економіки, культури, права, які діють на території, населеній національним колективом, які пов'язують його в духовно-матеріальну цілість та забезпечують його розвиток у сучасному і майбутньому.

Навчальна дисципліна «Українська державність та культура» складається з III модулів:

I. Традиції державотворення в Україні: історія та сучасність;

II. Українська державність та культура у європейському полікультурному просторі;

III. Основи державності та права.

Мета дисципліни:

- сформуванню у здобувачів вищої освіти цілісне бачення державотворчих процесів в Україні як складного багаторівневого та багатокомпонентного історичного явища;
- розуміти українську культуру як самобутній історичний феномен і невід'ємну складову світової культурної спадщини;

- засвоїти зв'язок історичного та культурного розвитку України з основними державно-правовими явищами сьогодення.

Основні завдання дисципліни:

- з'ясувати історичні витoki та етапи формування українського народу;
- виявити особливості розвитку та самобутні риси української культури;
- простежити розвиток державності на території України від давнини до сьогодення;

- дослідити особливості формування української нації;
- визначити роль і місце України у світовій історії, у глобалізаційних та євроінтеграційних процесах;

- показати розвиток української культури як частини всесвітнього історичного та культурного процесу;

- проаналізувати основні сучасні державно-правові явища у тісному зв'язку з історичним минулим і культурним розвитком України.

Під час вивчення дисципліни студенти зможуть набувати та вдосконалювати такі навички, вміння та компетенції:

- розвивати наукове та критичне мислення, навички дослідницької роботи з історичними джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів;

- плекати патріотичні почуття та шанобливе ставлення до історичного минулого та культурної спадщини українського народу;

- знати, вміти застосовувати та захищати основні конституційні права та свободи громадянина України;

- усвідомлювати та дотримуватися конституційних обов'язків громадянина України;

- розуміти та поділяти цінності вільного демократичного суспільства, ідеї верховенства права, прав і свобод людини і громадянина, принципи західної (європейської) демократії;

- вміти використовувати основні положення вітчизняного та міжнародного законодавства для захисту основних прав людини і громадянина, національно-культурних надбань українського народу, державних інтересів України.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4326>

Передумови вивчення навчальної дисципліни

Передумовою вивчення є опанування навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням) (ОК1 – шифр НД за ОП)

Компетентності

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 6.** Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 7.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 9.** Здатність працювати в команді.
- ЗК 10.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 11.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 13.** Здатність діяти на основі етичних міркувань.
- ЗК 14.** Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук.

ПРН3. Використовувати знання закономірностей випадкових явищ, їх властивостей та операцій над ними, моделей випадкових процесів та сучасних програмних середовищ для розв'язування задач статистичної обробки даних і побудови прогнозних моделей.

ПРН4. Використовувати методи обчислювального інтелекту, машинного навчання, нейромережевої та нечіткої обробки даних, генетичного та еволюційного програмування для розв'язання задач розпізнавання, прогнозування, класифікації, ідентифікації об'єктів керування тощо.

ПРН5. Проектувати, розробляти та аналізувати алгоритми розв'язання обчислювальних та логічних задач, оцінювати ефективність та складність алгоритмів на основі застосування формальних моделей алгоритмів та обчислюваних функцій.

ПРН17. Виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним, вміти працювати як самостійно, так і в команді.

ПРН18. Набуття практичних навичок із планування, організації, фінансового забезпечення та управління власною діяльністю.

ПРН19. Знати та володіти інструментами для формування та валідації підприємницької ідеї.

Структура та зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Традиції державотворення в Україні: історія та сучасність

Лекцій-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література:1, 9, 11, 16	Тема 1. Державотворчі процеси у Давню та Середньовічну добу. Стародавні державні утворення на території сучасної України. Русь (Давньоруська держава). Руське королівство (Галицько-Волинська держава). Зародження державницьких традицій на українських землях. Виникнення та становлення Русі-України. Формування та суспільно-політичний розвиток Русі (Давньоруської держави). Утворення Галицько-Волинського князівства та особливості його розвитку. Руське королівство, Галицько-Волинська держава в міжнародній системі відносин в XIII – XIV ст. Велике князівство Литовське і Руське (Русько-Литовська держава). Український (русський) протодержавний компонент в Речі Посполитій. Практичне заняття 1. Стародавні держави в Україні. Русь (Давньоруська держава). Руське королівство (Галицько-Волинська держава). Велике князівство Литовське і Руське. Україна (Русь) і Річ Посполита.
Лекцій-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 1, 9, 11, 15	Тема 2. Козацько-гетьманська державність у XVII-XVIII ст. Формування українського козацтва та козацьких інститутів. Українська революція середини XVII ст. Становлення та розвиток Української козацької держави (Гетьманщини) у II половині XVII – XVIII ст. Запорізька Січ та її політичний устрій. Гетьманщина в системі міжнародних відносин. Ліквідація козацько-гетьманської державності. Практичне заняття 2. Українська козацько-гетьманська держава в XVII–XVIII ст. Ідея української державності в добу Національного Відродження (XIX – поч. XX ст.)

Лекцій-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 1, 9, 11, 17	Тема 3. Боротьба за українську державність у 1917–1921 рр. Українська революція 1917 р. Розгортання українського національно-визвольного та національно-державницького руху. Формування українського народовладдя та парламентаризму. Центральна Рада. Універсали Центральної Ради. Проголошення Української Народної Республіки. Російсько-більшовицька агресія проти України в 1917–1918 рр. Українська держава (гетьманат Павла Скоропадського). Утворення Західноукраїнської народної республіки та її державне будівництво. УНР періоду Директорії. Злука (об'єднання) УНР і ЗУНР. Проголошення більшовицької УСРР. Боротьба за українську національну державність в 1919–1921 рр. Російсько-більшовицька окупація України. Підсумки Української революції 1917–1921 рр. Практичне заняття 3. Українська революція та боротьба за українську національну державність у 1917 – 1921 рр.
Лекцій-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 1, 4, 9, 11	Тема 4. Радянська модель української державності та її трансформації в 1921–1991 рр. Форма і суть української радянської державності. Утворення СРСР. Політика «українізації» та національно-культурне відродження 1920-х рр. Голодомор 1932 – 1933 рр. «Розстріляне відродження». Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях в складі Польщі, Чехословаччини та Румунії у міжвоєнний період. Карпатська Україна. Національний і державницький рух під час Другої світової війни та в повоєнний період. Особливості суспільно-політичного розвитку УРСР у 2-й половині 1940-х – 1980-х рр. Колапс СРСР. Національний і державницький рух в Україні на межі 1980-х – 1990-х рр. Проголошення незалежності України. Практичне заняття 4. Радянська модель української державності та національно-визвольний рух в 1921 – 1991 рр. Відновлення української державності у 1991 р.

Лекий-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 1, 4, 9, 11	Тема 5. Україна – суверенна держава. Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси. Національне відродження та державне будівництво в Україні. Президент Л. Кравчук (1991 – 1994 рр.). Конституційний процес. Ухвалення Конституції України 28 червня 1996 р. Президент Л. Кучма (1994 – 2005 рр.). Політична криза в Україні 2000 – 2002 рр. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Президент В. Ющенко (2005 – 2010 рр.). Президент В. Янукович (2010 – 2014 рр.). «Революція гідності». Повалення режиму В. Януковича. Агресія РФ: окупація та анексія Криму. Президентські вибори 2014 р. Президент П. Порошенко (2014 – 2019 рр.). Російсько-українська війна. Президент В. Зеленський (2019 – 2024 рр.). Україна в глобалізаційних та євроінтеграційних процесах. Інтеграція України до ЄС та НАТО. Україна після повномасштабного військового вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року. Практичне заняття 5. Україна – суверенна держава. Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси. Російсько-українська війна (2014 – 2024 рр.).
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Українська державність та культура в європейському полікультурному просторі	
Лекий-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 3, 6, 10, 12	Тема 6. Давня і середньовічна культура. Культура України в період Стародавніх віків. Культура Русі (Давньоруської держави) та Руського королівства (Галицько-Волинської держави). Християнство як культурний чинник. Писемність. Освіта і наука. Літописання. Література. Право та законодавство. Архітектура. Культові споруди. Монументальний живопис. Мистецтво мозаїки. Фрески. Іконопис. Книжкова мініатюра. Художнє ремесло. Музична культура. Практичне заняття 6. Формування культурної багатоманітності України у Стародавніх і Середніх віках.

Лекцій-2 Практичних-4 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 3, 6, 10, 12	Тема 7. Доба Ренесансу та Бароко Українська культура доби Ренесансу. Доба Відродження та поширення гуманістичних ідей в Україні XV – XVII ст. Князь В-К. Острозький – меценат української культури. Розвиток освіти та науки. Острог – культурно-освітній центр України XVI – XVII ст. Києво-Могилянська академія. Архітектура Ренесансу. Українська культура у II половині XVII – XVIII ст. Українське бароко. Освіта, наука, книгодрукування. Література, музична культура, усна народна творчість. Г. Сковорода. Внесок українців у розбудову Російської імперії. Визначні архітектурні пам'ятки доби козацького бароко та рококо. Живопис. Школи іконопису і гравюри. Мистецтво портрета. Практичне заняття 7. Культура України доби Ренесансу. Практичне заняття 8. Культура України доби Бароко. Козацьке бароко.
Лекцій-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 3, 6, 10, 12	Тема 8. Національно-культурне відродження наприкінці XVIII – на поч. XX ст. Особливості розвитку української культури в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Періоди культурно-національного відродження. Освіта. Наука. Інтелектуальний і культурний дух 1850–1870-х рр. Література. Музика. Театральне мистецтво. Архітектура класицизму та ампіру. Палацово-паркова архітектура. Еклектизм. Оперні театри в Києві, Одесі, Львові. Українські благодійники та меценати. Архітектура модерну. Живопис. Практичне заняття 9. Національно-культурне відродження в Україні в XIX – на початку XX ст. Становлення модерної нації.

<i>Лекий-2</i> <i>Практичних-2</i> ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 <i>Література: 3, 6,</i> <i>10, 12</i>	Тема 9. Національна культура у ХХ – на поч. ХХІ ст. Особливості розвитку культури у добу Української революції 1917 – 1921 рр. та у період між двома війнами. Здобутки і втрати української культури у радянську добу. Український кінематограф і театральне мистецтво. Архітектура та образотворче мистецтво. Література, освіта та наука. Культурне та духовне життя наприкінці ХХ ст. – поч. ХХІ ст. Відродження релігійного та церковного життя. Релігійні конфесії в Україні. Проблема підняття престижу української культури, входження її у світовий культурний простір, розширення й поглиблення міжнародних культурних зв'язків. Практичне заняття 10. Українська культура у Новітню добу (ХХ – поч. ХХІ ст.)
<i>Лекий-2</i> <i>Практичних-2</i> ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 <i>Література: 3, 6,</i> <i>10, 12</i>	Тема 10. Українська діаспора та її внесок у розвиток державності та культури. Поняття «українська діаспора» та «закордонне українство». Хвилі української еміграції. Культурна праця української діаспори в Західній та Центрально-Східній Європі. Культурне життя української діаспори в Північній Америці та Австралії. Культура «східної» діаспори. Внесок закордонного українства у становлення незалежної України. Практичне заняття 11. Особливості культури української діаспори.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Основи державності та права	
<i>Лекий-4</i> <i>Практичних-2</i> ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 <i>Література: 2, 7,</i> <i>18, 22</i>	Тема 11. Загальне вчення про державу. Україна як суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава Основні закономірності виникнення держави. Теорії походження держави. Поняття та ознаки держави. Апарат держави. Функції держави. Суверенітет держави. Форма держави. Форма держави Україна. Україна як демократична держава. Форми демократії в Україні. Характеристика гілок влади: законодавча, виконавча, судова. Громадянське суспільство в Україні. Поняття та основні ознаки правової держави. Україна як соціальна держава. Практичне заняття 12. Загальне вчення про державу. Україна як суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Лекцій-4 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 2, 7, 18, 22	Тема 12. Загальне вчення про право. Правова система України. Основні ознаки права. Право в системі соціальних норм. Система права, її структурні елементи. Норми права. Джерела права. Характеристика нормативно-правових актів. Правова культура.
Лекцій-2 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 2, 7, 18, 22	Тема 13. Здійснення права Правовідносини. Правомірна поведінка. Правопорушення. Юридична відповідальність: поняття, мета, ознаки та види. Законність і правопорядок. Практичне заняття 13. Загальне вчення про право. Здійснення права.
Лекцій-4 Практичних-2 ПРН1 ПРН3 ПРН4 ПРН5 ПРН17 ПРН18 ПРН19 Література: 2, 7, 18, 19	Тема 14. Конституція України – Основний Закон держави Поняття конституційного права України, його предмет та методи. Закріплення державного, народного і національного суверенітету в Декларації про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Конституція як Основний Закон України. Державні символи України. Характеристика понять «людина», «особистість», «громадянин». Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Практичне заняття 14. Конституція України – Основний Закон держави. Конституційні права та їх забезпечення.
Форми та методи навчання	
Форми навчання: лекції, практичні заняття, навчальні екскурсії, наукові конференції, самостійна робота, індивідуальна робота, робота в групах, контрольні заходи. Методи навчання: розповідь, лекція-презентація, пояснення, робота з літературою та документами, спостереження, метод-кейсів, метод проблемних ситуацій, частково-пошуковий і дослідницький методи.	
Інструменти, обладнання, програмне забезпечення	
Технічні засоби – мультимедійна дошка, мультимедійний проектор Обладнання – книги, письмове приладдя, історичні та географічні карти, інформаційні плакати	

Порядок та критерії оцінювання

На семінарських заняттях контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни проводиться в усній формі. За роботу на семінарському занятті, зокрема виступ (грунтовна доповідь) та участь у дискусії з проблемних питань (аргументовано висловлена власна позиція) можна отримати максимально 4 бали.

Контроль самостійної роботи проводиться за допомогою перевірки та захисту реферату, мультимедійної презентації або есе за обраною темою. Загальний обсяг 8 – 10 сторінок. Робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою.

Захист відбувається у терміни, спільно обумовлені здобувачем вищої освіти і викладачем.

Засвоєння матеріалу 2 змістових модулів перевіряється письмово, розв'язанням тестових завдань.

Модульний контроль знань проводиться в системі Moodle. Максимальний бал за написання модульних контролів: МК1 (20 балів) та МК2 (20 балів).

Всього – 40 балів.

Якщо здобувач успішно написав 2 модульні контролі і має високий бал за поточне оцінювання, то він отримує залік автоматично. У разі не написання модульних контролів або ж отримання низьких балів за них, то здобувач складає письмовий іспит у тестовій формі через ННЦНО НУВГП. У таких випадках результати модулів скасовуються.

Модульний та підсумковий контроль знань проводиться в системі Moodle.

Бали за перший рівень – 12, другий – 6, третій – 2.

Всього – 20 балів.

З навчальної дисципліни також передбачено отримання **додаткових балів:**

1. Участь з доповіддю за тематикою навчальної дисципліни на конференції – до 10 балів.

2. Написання статті в збірник наукових праць – до 10 балів.

3. Участь у I етапі Всеукраїнської олімпіади з історії України – до 5 балів.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни розраховується як арифметична сума набраних балів (не більше 100 балів) за всі види навчальних та додаткових завдань.

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення лекторів:

1. Крупка О. В. Державна адміністрація та суд на Волині у кінці XV – середині XVI ст.: уряд старости. Грані. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. Дніпропетровськ, 2015. № 3 (119). С.152 – 156.

2. Крупка О. В. Україна у II світовій війні: сучасні методичні підходи до проведення практичних занять у вищій школі. Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії. Матеріали VII Всеукр. наук-практ. конфер. Рівне, 2017. С. 73 – 81.

3. Сахнюк В. В., Цимбалюк В. В. Особливості застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 6. С. 34 – 37.

4. Сахнюк В., Костюкович М. Взаємодія органів державної влади та інститутів громадянського суспільства в Україні. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні: монографія. Авт. кол. Цимбалюк В.І., Гришко В. І., Міщук І. В. та інші. Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2019. С. 73 – 92.

Інформаційні ресурси

Базова література

1. Борисова О., Климов А. Історія української державності. Підручник для вищих навчальних закладів: у 2-х томах. К.: Видавничий дім «КОНДОР», 2018. Т.1. 344 с. Т2. 464 с.

2. Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. За ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. Харків: Право, 2011. 584 с.

3. Зинкевич Р., Ратушна О. Нагірняк А. Історія української державності та культури. Львів: Львівська політехніка, 2020. 240 с.

4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX – XX ст. Київ: **Yakaboo Publishing**, 2019. 656 с.

5. Історія України : суспільство, культура, державність. Навч. посіб. П. Вербицька, Я. Лисейко, І. Хома, В. Банах, Р. Кузьмин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 265 с.

6. Історія української культури: навч. посіб. За ред. В.М. Грома. Рівне: НУВГП, 2012. 288 с.

7. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права. Підручник, практикум, тести. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 584 с.

8. Тополевський Р.Б., Федіна Н.В. Теорія держави і права: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

9. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: КСД, 2016. 493 с.

10. Попович М.В. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 2001. 727 с.

Допоміжна література

11. Бойко О.Д. Історія України. Київ: Академія, 2023. 560 с.

12. Історія та культура України: навч.-метод. посіб. (у схемах і таблицях). За ред. проф. В.С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с.

13. Яковенко Наталя. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна. Київ: Критика, 2008. 470 с.

14. Горник В., Кравченко С. Взаємодія держави та громадянського суспільства у запобіганні корупції як чинник національної безпеки. Вчені

записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 123 – 130.

15. Гуржій О., Чухліб Т. Гетьманська Україна. Т. 8. Київ: Альтернативи, 1999. 303 с.

16. Котляр М. Галицько–Волинська Русь. Т. 5. Київ: Альтернативи, 1998. 335 с.

17. Рубльов О.С., Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917 – 1921 рр. Т.10. Київ: Альтернативи, 1999. 320 с.

18. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 310 с.

19. Бондаренко Н.О. Громадянське суспільство в Україні: історико-правові аспекти становлення та розвитку. Форум права. 2017. № 5. С. 57 – 63.

20. Бостан С.К. Форма державного правління: закономірності, тенденції, особливості розвитку. Право України. 2014. № 8. С. 27 – 38.

21. Гарасимів Б. Моделі громадянського суспільства: проблема взаємодії людини і держави. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2017. № 861. С. 97 – 104.

22. Джураєва О.О. Динаміка сучасної держави: загальнотеоретичний аспект. LexPortus. 2018. № 2. С. 190 – 201.

23. Заєць А. Концепція правової держави і верховенства права в українській правовій доктрині. Право України. 2013. № 9. С. 243 – 269.

24. Степаненко К.В. Правова система України: вітчизняна правова традиція та проблеми трансформації. 2018. Проблеми законності. Випуск 140. С. 26 – 34.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Енциклопедія історії України – [EIU - Енциклопедія історії України \(history.org.ua\)](http://eiu.org.ua)
2. Ютуб-канал ім. Т.Г. Шевченка – [імені Т.Г. Шевченка - YouTube](https://www.youtube.com/channel/UC1G1G1G1G1G1G1G1G1G1G1G)
3. Локальна історія – [Локальна історія \(localhistory.org.ua\)](http://localhistory.org.ua)
4. Історія без міфів – [Історія Без Міфів - YouTube](https://www.youtube.com/channel/UC1G1G1G1G1G1G1G1G1G1G1G)
5. Радіо Свобода. Культура – [Культура - Радіо Свобода \(radiosvoboda.org\)](http://radiosvoboda.org)
6. Онлайн-виставки: Державний архів Рівненської області – [Державний архів Рівненської області \(archives.gov.ua\)](http://archives.gov.ua)
7. Український інститут національної пам'яті – [Український інститут національної пам'яті - офіційний веб-сайт \(uinpr.gov.ua\)](http://uinpr.gov.ua)
8. Український тиждень. Історія – [Історія - Український тиждень \(tyzhden.ua\)](http://tyzhden.ua)
9. Центральний державний історичний архів України – [Центральний державний історичний архів України, м. Київ \(ЦДІАК України\) \(archives.gov.ua\)](http://archives.gov.ua)
10. Історична правда – [Історична правда \(istpravda.com.ua\)](http://istpravda.com.ua)
11. Історія для дорослих – [Історії для дорослих - YouTube](https://www.youtube.com/channel/UC1G1G1G1G1G1G1G1G1G1G1G)
12. Детектор медіа. Міфологія – [Детектор медіа. Всі матеріали по тегу Міфологія \(detector.media\)](http://detector.media)

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП». URL:<http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно з положеннями цього документу також реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни або повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно з правилами, оприлюдненими на сторінці Навчально-наукового центру незалежного оцінювання за посиланням: <https://nuwm.edu.ua/strukturi-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE:<https://exam.nuwm.edu.ua/>.

Здобувачі вищої освіти також зобов'язані дотримуватися дедлайнів, встановлених для виконання усіх видів навчальних завдань, розміщених на сторінці курсу на платформі MOODLE.

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним положенням: <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/centr-neformalnoji-osviti>.

Здобувачі можуть самостійно опанувати відкриті онлайн-курси на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn тощо.

При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними програмними результатами навчання за освітньою програмою «Право» та відповідали переліку питань за темами навчальної дисципліни «Українська державність і культура».

Правила академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти має ознайомитися з «Кодексом честі» та прийняти його умови.

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, здобувач позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.

Під час виконання окремих завдань за копіювання (списування) результатів інших здобувачів вищої освіти, здобувачу знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі здобувачів вищої освіти, документи Національного агентства щодо доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ: <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачу вищої освіти не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4326>

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати щорічно, враховуючи найновіші наукові дослідження з проблем української державності та культури.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/>

Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>.

Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

Здобувачі освіти мають доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів: <https://www.ufu-muenchen.de/ukhttps://www.fas.harvard.edu/pages/degree-programs-courses>

Лектор
доцент

Крупка О. В., к. і. н.,

Лектор
філософії з права,
старша викладачка

Сахнюк В. В., доктор

Автор
Доцент КЖУ

Олександр КРУПКА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №924
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009B6C3700C8C2C100